

Blushøjlejren – ”Sigøjnerlejren” i København

I årene fra 1948-1962 var Blushøjlejren i Valby hjem for de mange omrejsende familier, som ellers havde svært ved at finde et sted, hvor det var tilladt at placere deres beboelsesvogne.

Med årene blev det mere vanskeligt for de omrejsende familier at få lov til at leve deres nomadetilværelse i Danmark begrundet af nye lovindgreb. Trævogne skulle have en særlig tilladelse til at køre på vejene, og dørsalg blev forbudt. I 1948 oprettede Københavns Kommune vognpladsen Blushøjlejren i Valby, som skulle fungere som en midlertidig foranstaltning for de rejsende, som opholdt sig i København.

Lejrens beboere ernærede sig som de fleste andre rejsende som musikere, gadeartister, gøglere, klunsere, spåkoner og med småhåndværk såsom børster, ståltrådsarbejde og kunstige blomster. I en periode var Blushøjlejren et fristed for de omrejsende, hvor de kunne leve livet på deres egne betingelser.

”Zigeunerlejren”

Ubekendt fotograf

Begrundet af lovgivningens indgreb var der mange af lejrens vogne som stod på lejrplassen hele året, og mange af lejrens beboere påtog sig forskellige former for forefaldende arbejde. Også fattighjælp kom på tale; især om vinteren, hvor der ikke foregik så meget udendørs gøgl. Det var en kendsgerning, at Blushøjlejren og dens beboere blev forbundet med lav social status.

En anonym kilde, som voksede op i Blushøjlejren, fortæller om hvordan de blev mødt af fordomme fra det omkringliggende samfund:

”Vi gik på Ny Østensgård Skole. Da de andre børn spurgte min søster, hvor hun boede, svarede hun blot: ”Jeg bor på den anden side af vejen.” Hun var flov over at indrømme, at hun kom fra Blushøjlejren, som blandt almindelige folk blev benævnt ”zigeunerlejren”. Folk, som ikke kendte til lejren havde mange fordomme om os.”

Fra fristed til slum

I lejrens første år stod vognene på snorlige rækker. Vaskehuset med vand og toiletter samt de tre vandpumper ud mod Blushøjlejren levede helt op til tidens hygiejniske standarder. Men sidenhen udviklede lejren sig til slum.

Den 28. februar 1962 besluttede Københavns

Ubekendt fotograf

Kommune at rydde lejren pga. lejrens dårlige tilstand.
De rejsende med de bedste ressourcer protesterede.
De mente, at lejrens udvikling til slumkvarter var opstået, fordi man havde tilladt private, dvs. ikke rejsende, at flytte til lejren. Af lejrens ca. 76 vognpladser var 22 af disse udelukkende beboet af private. Ifølge politikerne gjorde man det af hensyn til lejrens unge opvoksende generation.

Finnehusene

Men tvangsflytningen fra Blushøjlejren til en ny tilværelse i lejlighed var en hård tilvænning for mange af lejrens beboer – både gamle og unge. Sandsigersken Corinta oplevede, hvordan hendes søster var blevet psykisk påvirket af tvangsflytningen til en lejlighed, og hun skrev således i hendes erindringer:

”Noget gik i stykker i hende, da man sanerede Blushøjlejren, hvor vi trods alt var nogle stykker samlet, der havde noget tilfælles, og hvor man kendte hinanden.”

I første omgang blev de rejsende tildelt en lejlighed i almindelige beboelsesejendomme i København, men med de begrænsede økonomiske midler, som de fleste rejsende rådede over, endte en del af disse i brokvarterernes slumlejligheder. Derfor ønskede de fleste familier at flytte ind i de såkaldte Finnehuse, nogle husvildeboliger, beliggende i Valby. I dag huser Finnehusene stadig mange rejsende, men det sociale netværk, som tidligere havde eksisteret i lejren var forsvundet.